

Parastās egles *Picea abies* (L.) Karst. jaunaudžu sanitārais stāvoklis Zemgales, Kurzemes un Vidzemes reģionā

Mg.silv. Jeļena Rūba; Dr.silv., doc. O.Miezīte;
Dr.silv., prof. A.Dreimanis; Dr.silv., doc. A.Indriksons;
M.Okmanis, K.Polmanis, R.Āls, L.Freimane

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

ERAF projekta Nr. 2010/0208/2DP/2.1.1.1.0/10/APIA/VIAA/146 “Meža resursu ilgtspējīgas apsaimniekošanas plānošanas lēmumu pieņemšanas atbalsta sistēma”

Temata aktualitāte (1)

Latvijas mežos kā galvenie riska faktori, kuri 2011. gadā izraisīja mežaudžu bojāeju, minēti:

- 1) biotiskie (slimības un kaitēkļi);
- 2) abiotiskie (vējgāzes un snieglauzes);
- 3) antropogēnie.

Temata aktualitāte (2)

Bieži sanitārā stāvokļa pasliktināšanos izraisa vējš, kas izšūpo un novājina kokus, vai savlaicīgi neveikta kopšana, līdz ar to pasliktinās vainagu vitalitāte koku savstarpējās konkurences dēļ.

Darba mērķis un uzdevumi

Pētījuma mērķis ir izvērtēt parastās egles jaunaudžu sanitāro stāvokli Zemgales, Kurzemes un Vidzemes reģionā.

Mērķa sasniegšanai izvirzīti sekojoši pētnieciskie uzdevumi:

- 1) analizēt abiotisko faktoru bojājumu izplatību;
- 2) izvērtēt biotisko faktoru bojājumu izplatību;
- 3) izanalizēt koku vainas un antropogēno faktoru ietekmi uz jaunaudžu veselības stāvokli.

Pētījuma objekti (1)

- Izvēlēti 24 objekti Zemgales, Kurzemes un Vidzemes reģionos, kur pētītas 1 – 40 gadus vecās parastās egles jaunaudzēs.
- Kopējais ierīkoto parauglaukumu skaits 94.

Pētījuma objekti (2)

- Objektos konstatēti:
- pārnadžu bojājumi;
- kukaiņu (smecernieka, egļu bruņuts un laputs, dzeltenais hermess) bojājumi;
- slimību (skujbire, egļu skuju rūsa, sakņu trupe) bojājumi;
- vainas (līkumainība, padēls, dubultgalotne);
- antropogēnie (audžu kopšana).

Metodika (1)

Pie jaunaudzēs vidējā augstuma līdz 12 m ierīkoti 50 m² lieli parauglaukumi, ar riņķa rādiusu 3,99 m;
audzēs ar vienādu vai lielāku par 12,0 m audzēs vidējo augstumu – 200 m², ar rādiusu 7,98 m;
apzināti riska faktori: abiotiskie, biotiskie un koku vainas.

Koku vidējais augstums, m	PL rādiuss, m	Taisnstūra PL izmēri, m	PL platība, m²	Koeficients (k) koku skaita aprēķināšanai	PL min. skaits uz ha
3 ≤ 12,0	3,99	10,0 x 5,0	50	200	4
12,0 ≤	7,98	-	200	50	2

Metodika (3)

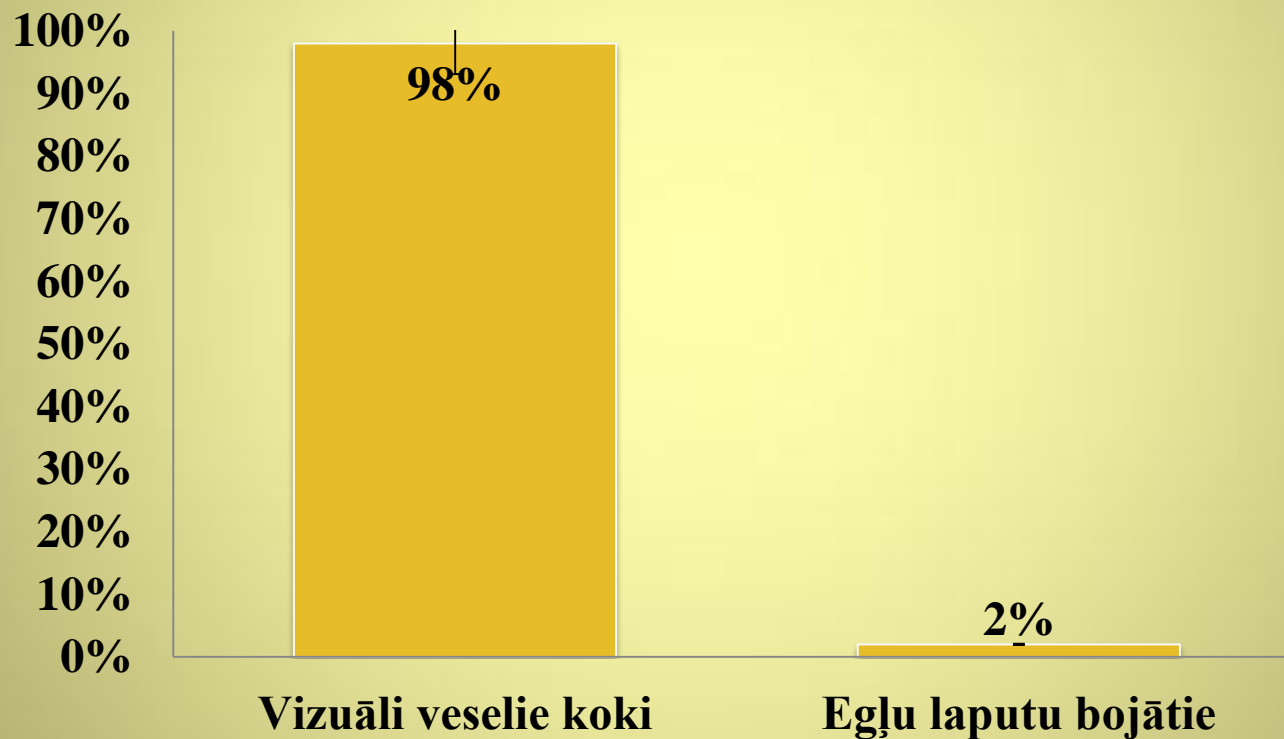
Katrā pagaidu parauglaukumā uzskaitīti koki, uzmērīti koku stumbru caurmēri.

Jaunaudzē 20 - 30 kokiem uzmērīti augstumi.

Mežaudzēs, kuru koku vidējais augstums 10 m un vairāk, katram kokam noteikta Krafsta klase.

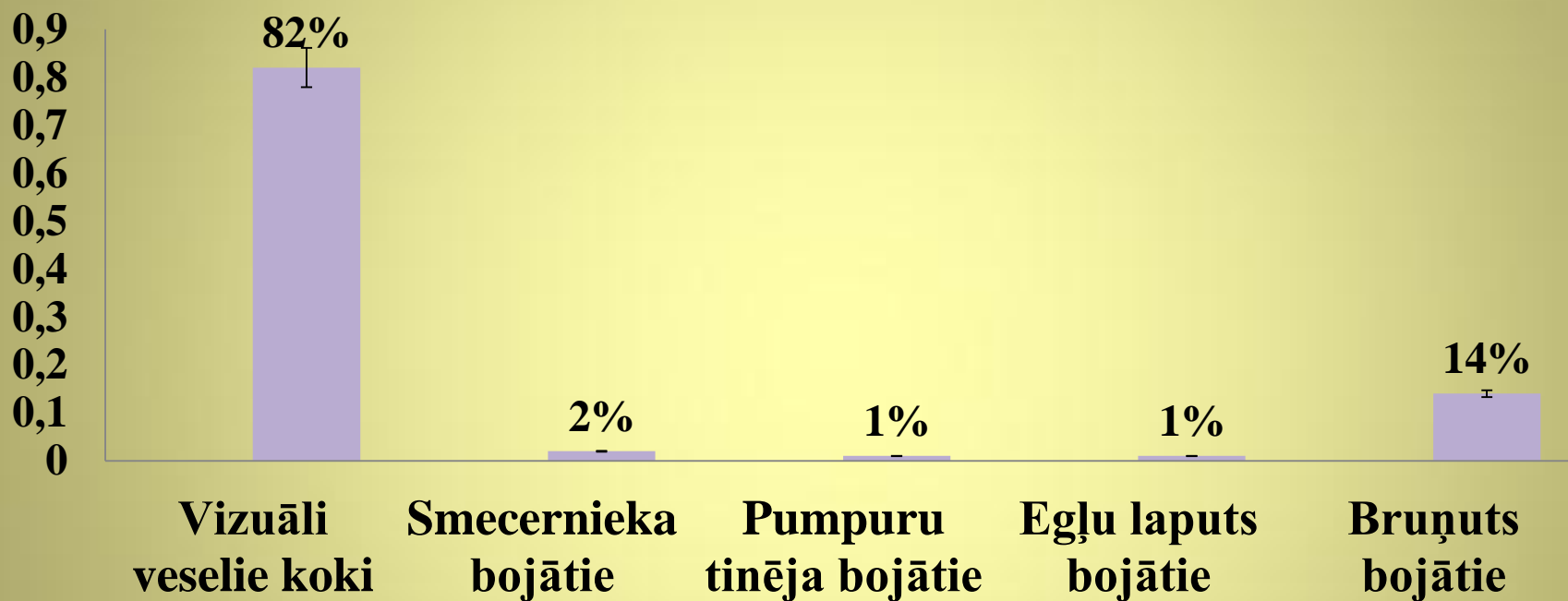
Rezultāti (1)

Vizuāli veselo un kukaiņu bojāto koku īpatsvars Kurzemes reģionā

Rezultāti (2)

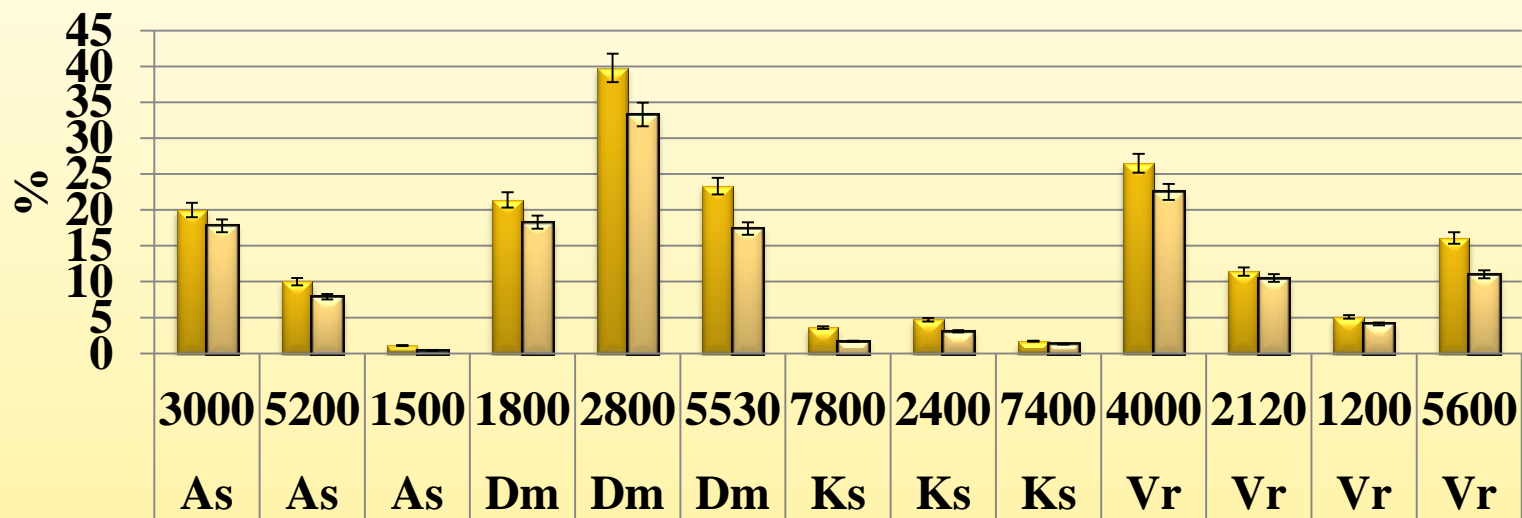
Vizuāli veselo un kukaiņu bojāto koku īpatsvars Zemgales reģionā

Vidzemes reģionā kukaiņu bojājumi audzēs netika konstatēti.

Rezultāti (3)

Analizējot parastās egles augšanas apstākļu tipu, koku skaitu audzē un pārnadžu bojājumu sastopamību un intensitāti, konstatēts, ka vislielākie bojājumi ir eglēm, kuras aug Dm meža tipā.

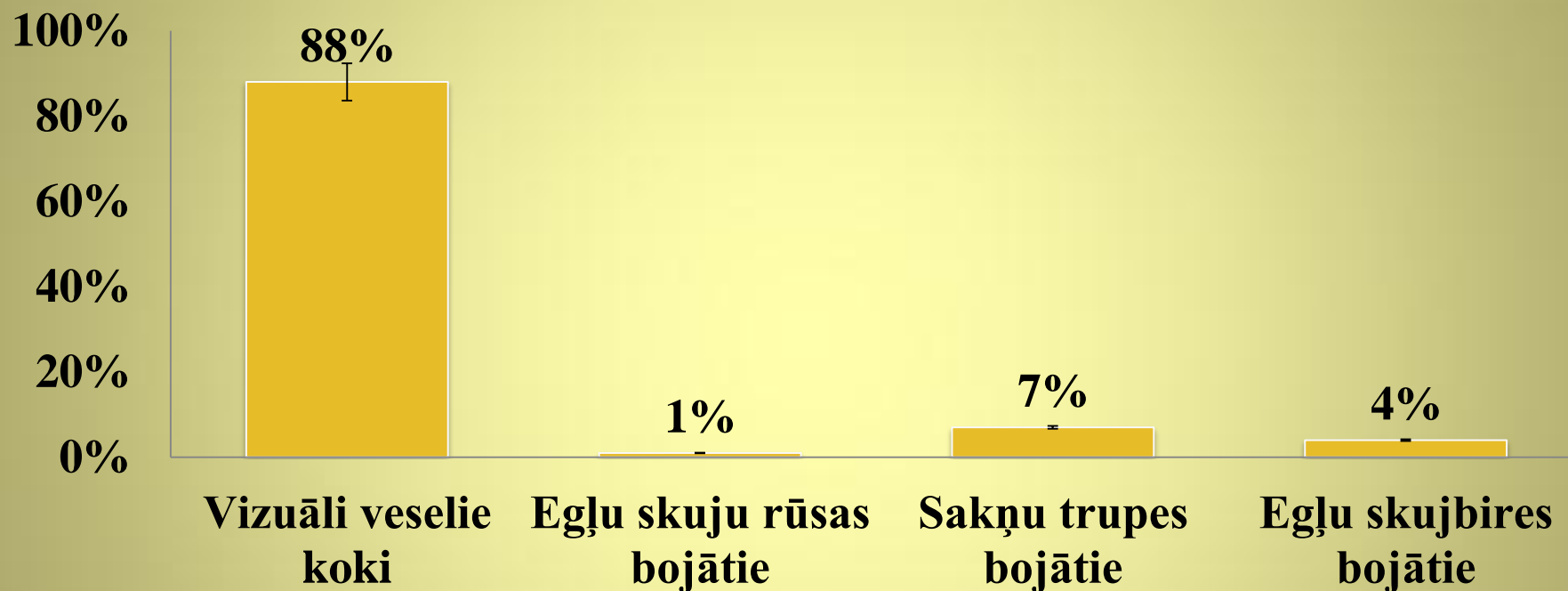

Koku skaits audzē, gab. ha-1

■ P, % □ R, %

Rezultāti (5)

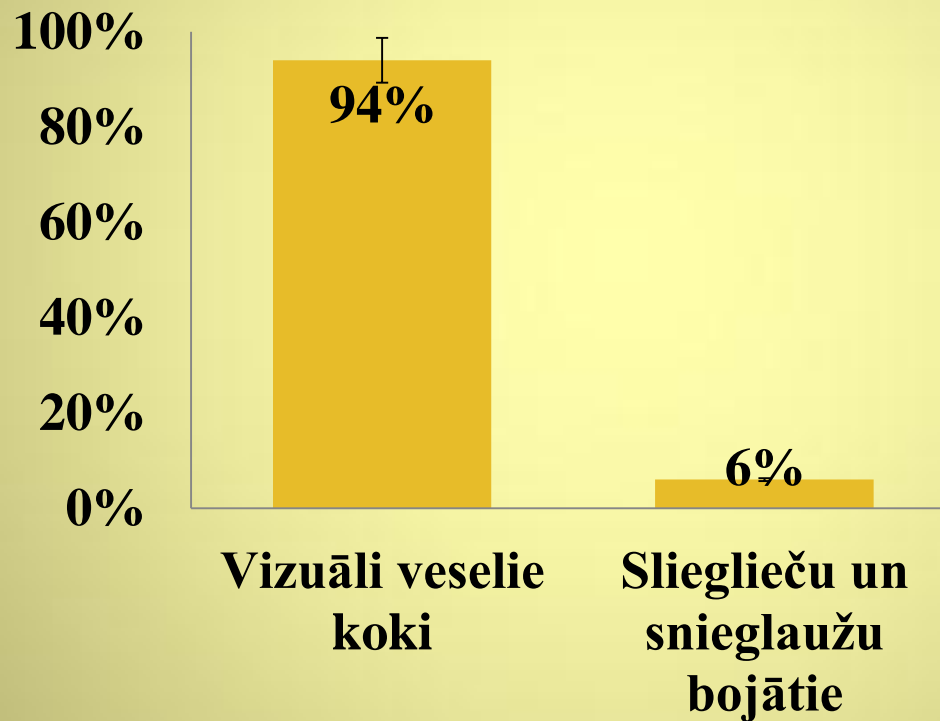
Vizuāli veselo un slimību bojāto koku īpatsvars Zemgales reģionā

Vidzemes un Kurzemes reģionā slimības netika konstatētas.

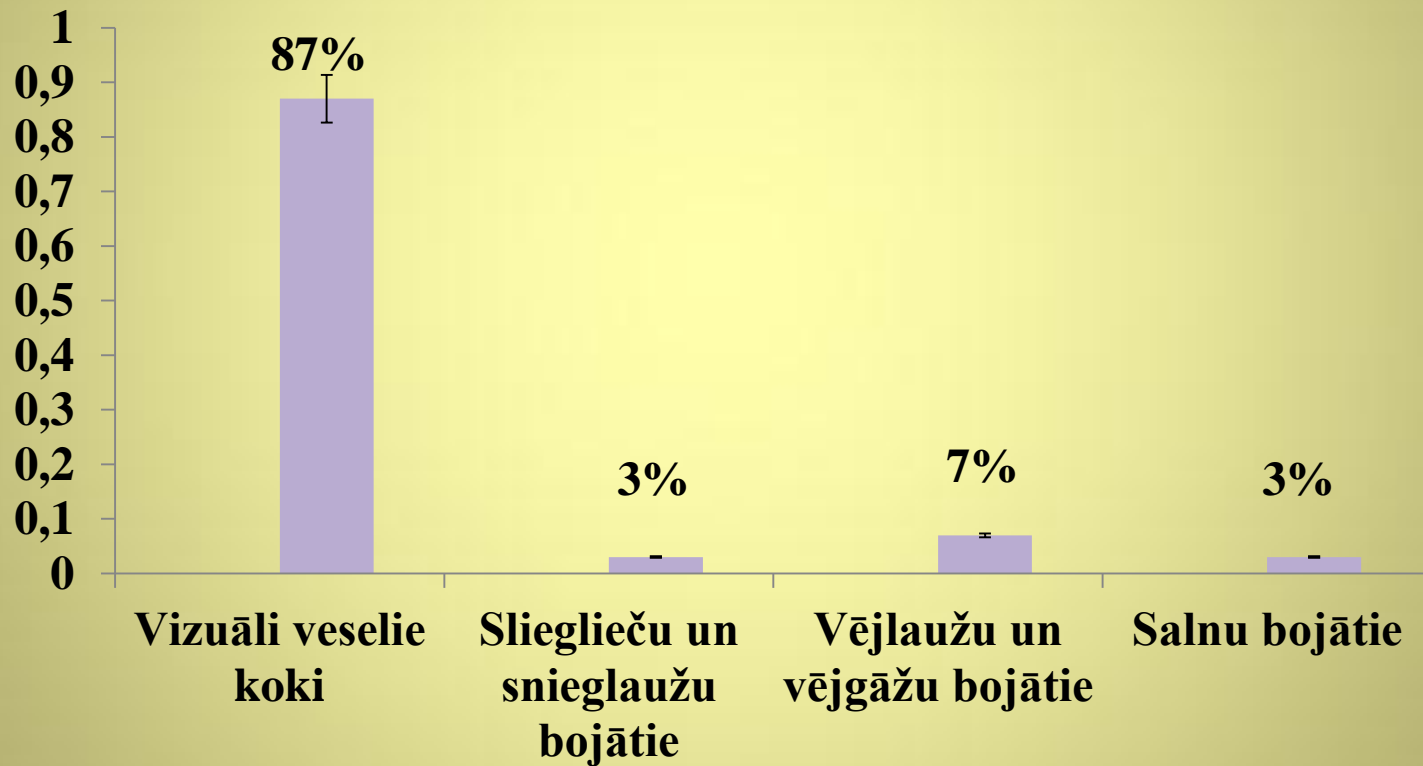
Rezultāti (6)

Vizuāli veselo un abiotisko faktoru ietekmē bojāto koku īpatsvars Kurzemes reģionā

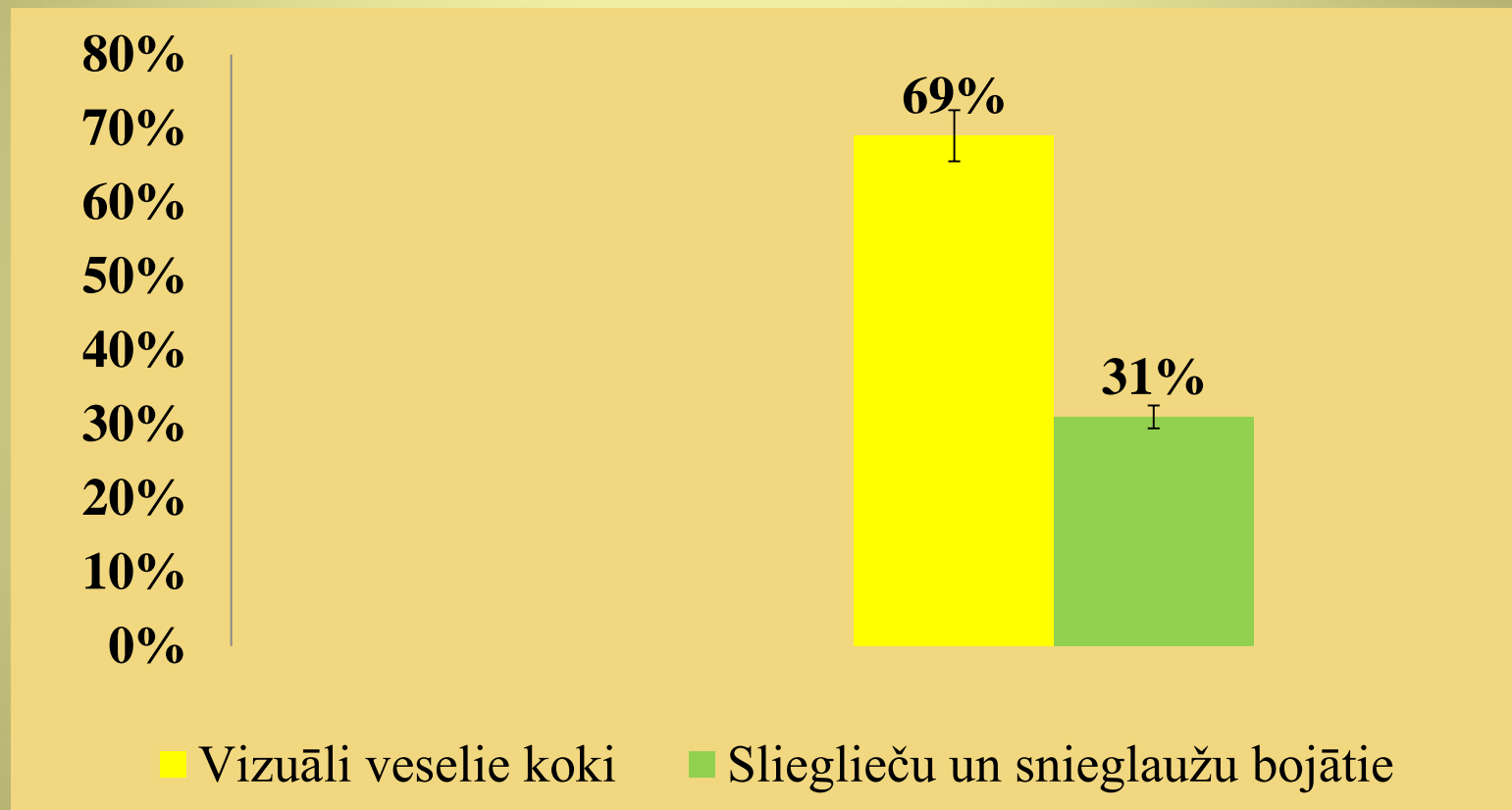
Rezultāti (7)

Vizuāli veselo un abiotisko faktoru ietekmē bojāto koku īpatsvars
Zemgales reģionā

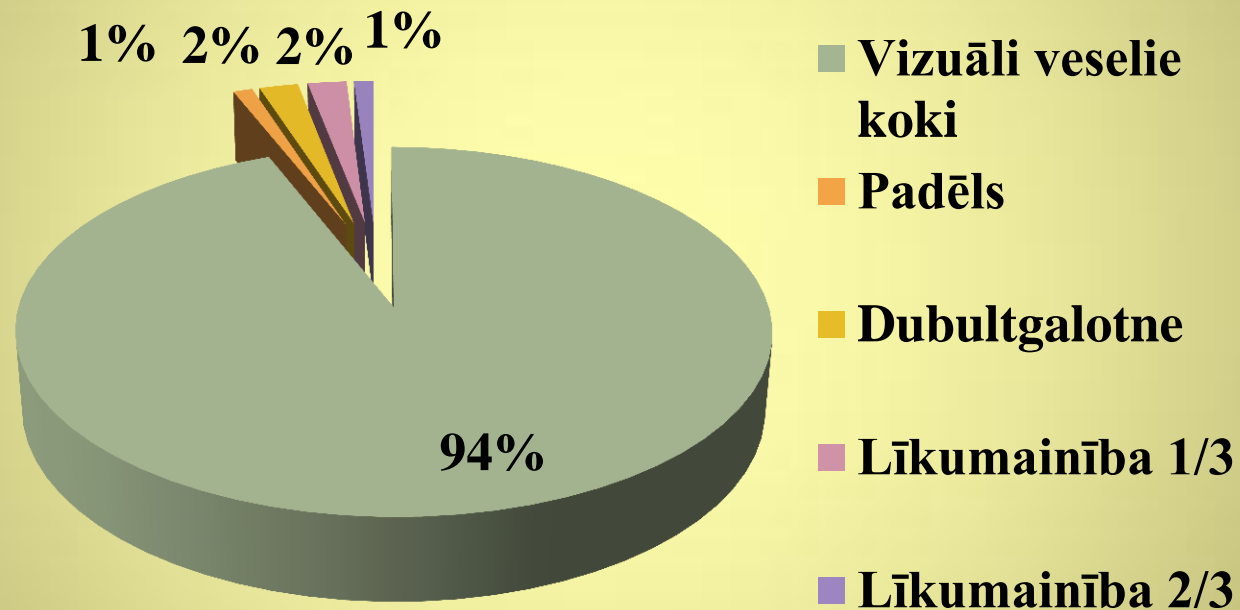
Rezultāti (8)

Vizuāli veselo un abiotisko faktoru ietekmē bojāto koku īpatsvars Vidzemes reģionā

Rezultāti (9)

Vizuāli veselo un koku vainu īpatsvars

Secinājumi (1)

- Salīdzinot pa novadiem, lielākais kukaiņu bojāto koku īpatsvars ir Zemgales reģionā, Vidzemes reģionā bojājumi netika konstatēti.
- Nozīmīgākie pārnadžu bojājumi konstatēti parastās egles jaunaudzēs Dm un nenožīmīgi – Ks, atrodoties mežaudzēm gandrīz līdzvērtīgos apstākļos meža masīvā.
- Vizuāli veselo koku īpatsvars Zemgales reģionā veido 88 %, Vidzemes un Kurzemes reģionā bojāto koku īpatsvars – līdz 1 %.

Secinājumi (2)

- Salīdzinot pa novadiem, vislielākais abiotisko (salnas, vējgāzes, vējlieces, snieglauzes, snieglieces) faktoru ietekmē bojāto koku īpatsvars ir Vidzemes reģionā.
- Koku vainu īpatsvars ir samērā zems (6 %).
- Nekoptās audzēs, kur bērzu īpatsvars sasniedz no 30 līdz 50 % no kopējā koku skaita, konstatēti kukaiņu, savukārt pārnadžu nozīmīgi bojājumi konstatēti vairāk tur, kur ir liela kopšanas intensitāte.

Pētījums veikts par ERAF projekta **“Meža resursu ilgtspējīgas apsaimniekošanas plānošanas lēmumu pieņemšanas atbalsta sistēma”** finansējumu (līguma Nr. 2010/0208/2DP/2.1.1.1.0/10/APIA/VIAA/146)

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Paldies par uzmanību!

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

ERAF projekta Nr. 2010/0208/2DP/2.1.1.1.0/10/APIA/VIAA/146 “Meža resursu ilgtspējīgas apsaimniekošanas plānošanas lēmumu pieņemšanas atbalsta sistēma”